

Прападобнамучанік **Макарыі Пінскі** нарадзіўся ў 1605 годзе ў старажытным валынскім горадзе Оўручы ў набожнай сям’і Такарэўскіх, вядомых сваёй адданасцю Праваслаўю. Бацькі выхоўвалі хлопчыка ў страху Божым, прывіталі любоў да малітвы і храма. Хутка юны падзвіжнік, “Збавіцеля Хрыста змоладу ўзлюбіўшы”, назаўсёды пакінуў бацькоўскі дом і ў 1614 годзе паступіў у Оўруцкі манастыр у гонар Успення Прасвятой Багародзіцы. Малітва і чытанне святаайцоўскіх твораў сталі любімым заняткам маладога інака.

У 1625 годзе Макарыі з благаслаўлення архімандрыта пакінуў Успенскі манастыр і выправіўся да Пінскага епіскапа Аўрамія, які накіраваў яго ў Купяціцкі манастыр пад Пінскам. Там прападобны праславіўся падвіжніцкім, дабрадзейным жыццём і ў 1630 годзе быў рукапаложаны епіскапам Лазарам (Барановічам) у сан іерадыякана, а праз два гады – у іераманаха. Тут Макарыі пазнаёміўся з будучым прападобнамучанікам Афанасіем Філіповічам (Брэсцкім) і стаў яго папличнікам і сябрам.

З 1637 года прападобны Макарыі выконваў абавязкі настояцеля Уваскрасенскага манастыра, заснаванага мітрапалітам Пятром Магілам у горадзе Камянцы. Пры ігуменстве Макарыя Камянецкі манастыр адбудаваўся і неўзабаве стаў важным цэнтрам Праваслаўя. Пры ім была заснавана школа для навучання дзяцей чытанню, Закону Божаму і творах святых айцоў.

З 1656 па 1659 год святы Макарыі быў настояцелем Купяціцкага манастыра, а з 1660, у сане архімандрыта, “да спасення вечнага праваслаўных людзей прыводзячы”, святы Макарыі кіраваў браціяй роднага Оўруцкага Успенскага манастыра. Гэта быў цяжкі час для праваслаўных хрысціян Вялікага княства Літоўскага. Рым праз каталіцкую Польшчу імкнуўся навязаць праваслаўным унію і лацінства. Уніяты і манахі-дамініканцы неаднойчы нападлі на абіцель прападобнага, рабавалі царкоўную маёмасць, білі і абражалі інакаў. Некаторыя з манахаў прасілі дазволу пакінуць манастыр, але ўгоднік Божы Макарыі не падаў духам і падбадзёрваў брацію надзеяй на нябеснае заступніцтва. “Паўтарайце, паўтарайце часцей словы прарока Давіда, - казаў ён, - Гасподзь – асвета мая і Спасіцель мой! Каго мне баяцца?..”. І сэрцы інакаў умацоўваліся цвёрдай верай і надзеяй на Усемагутнага Бога.

У час наступу ўніятаў на абіцель, яны заклікалі святога Макарыя далучыцца да ўніі, але “веры праваслаўнай бясстрашны абаронца” мужна адказаў: “Якое аб’яднанне магчыма для нас з вамі? Вы адмовіліся ад правілаў Усяленскіх Сабораў, прынялі паданні ілжы і замест таго, каб быць пад уладаю Начальніка Царквы Ісуса Хрыста, схіліліся перад зямным уладаром – рымскім папам”. У адказ горад і абіцель былі разрабаваны, а праваслаўныя інакі разагнаны.

Прападобны Макарыі перасяліўся ў Кіева-Пячэрскую лаўру. Там ён правёў у падзвігах два гады. Але такі руплівы абаронца Праваслаўя патрэбен быў не толькі ў Кіеве. Мітрапаліт Кіеўскі Іосіф (Нелюбовіч-Тукальскі) прызначыў архімандрыта Макарыя настояцелем Канеўскага манастыра. Там ўгоднік Божы, “навучаючы ўсіх ісціннай веры і жыццю багаўгоднаму”,

праславіўся многімі цудамі і дабрадатным дарам празарлівасці. Мноства бедных, хворых і скрушных людзей прыходзілі да яго ў абіцель, каб атрымаць духоўную параду і ацаленне.

Аднойчы святы Макарый ацаліў сляпога жыхара горада Канева, сказаўшы пры гэтым “Веруй і маліся Таму, Хто даў зрок сляпому”. У час богаслужэння, калі прападобны прамаўляў малітву на асвячэнне вады, сляпы ўбачыў каля вачэй яркі прамень святла і раптоўна стаў бачыць. Ва ўдзячнасць Богу жыхар Канева пабудаваў храм у гонар Богаяўлення Гасподня. Вядомы выпадак, калі прападобны Макарый “лянівага і непаслухмянага сына набожнай жанчыны” добрай парадай і малітвай звярнуў да пакаяння. “Чытай адну малітву “Ойча наш”, - казаў прападобны юнаку, і ў ёй знойдзеш усё: і святло богапазнання, і ўрокі жыцця, і суцяшэнне, і сілу духу”. Малітва так спадабалася юнаку, што ён пачаў часта чытаць яе і хутка стаў сумленным і дабрадзеіным чалавекам.

За два гады да смерці прападобны Макарый прадказаў спусташэнне Канева і пакутніцкае заканчэнне свайго жыцця. Нягледзячы на гэта, ён нястомна заклікаў цвёрда і можна вызнаваць святое Праваслаўе.

4 верасня 1678 года туркі і татары напалі на Канеў і ўварваліся ў манстыр. З крыжом у руках прападобны бясстрашна сустрэў варвараў на паперці храма. Татары сталі жорстка біць яго, патрабуючы сказаць, дзе схавана манастырскае золата і маёмасць. “Маё золата на Небе, а не на зямлі”, - адказаў святы. Ворагі сталі збіваць яго палкамі, ламалі рукі і ногі жалезнымі прутамі. Але святы Макарый, молячыся да Госпада, цярпліва пераносіў пакуты. Праз два дні, 7 верасня 1678 года, мучыцелі адсеклі прападобнаму Макарыю галаву, а цела кінулі на плошчы. Хрысціяне тайна перанеслі святога ў манастырскую царкву і пахавалі пад ахвярнікам храма.

У 1688 годзе пры перабудове манастырскай царквы выпадкова была адкрыта труна прападобнага, у ёй знайшлі яго нятленнае цела. 13 (26) мая 1688 года адбылося ўрачыстае перанясенне мошчаў у Пераяслаўскую Уваскрасенскую царкву. Цяпер мошчы прападобнамучаніка знаходзяцца ў храме Успення Прасвятой Багародзіцы горада Чаркасы ва Украіне. У 2008 годзе ў гарадах Канеў і Чаркасы адбыліся ўрачыстасці з нагоды 330-годдзя з дня мучаніцкага спачыну прападобнамучаніка Макарыя, у іх прыняў удзел архіепіскап Пінскі і Лунінецкі Сцяфан. У Пінску дзейнічае хрысціянскі храм, асвячоны ў гонар прападобнамучаніка Макарыя. Яго імя носіць маладзёжнае брацтва пры Свята-Варварынскай царкве Пінскай Епархіі.

Дзень памяці прападобнага Макарыя, ігумена Пінскага – 20 верасня і 26 мая.

Бібліяграфія:

1. Бабіч, Ірына Святы Макарыі і маладзёжнае брацтва// Пінскі веснік. - 2011. - №82. - 14 кастрычніка. - С.12
2. Макарий Каневский. Архимандрит Пинский, Овручский, Переяславский и Черкасский. Чудотворец (1605г.-1678г.): Святой преподобномученик / сост. игумен Николай (Почтовый). - Канев : [Б.и.], 2008. - 32с
3. Православные святыя земли Белорусской = Праваслаўныя святыя зямлі Беларускай = Orthodox saints of the Belarusian Land / [составители: прот.Ф. Кривонос, Л. Анцух]. - Минск : Четыре четверти, 2014. - 228 с
4. Святыя зямлі Беларускай : жыццёапісанні : да 1020-годдзя Праваслаўнай Царквы ў Беларусі / [уклад. Л.Я. Кулажанка, Т.А. Матрунчык. - Мінск : Прыход Свята-Петра-Паўлаўскага сабора, 2012. - 183с.

Складальнік : Баговіч Т.К.,
гал. бібліятэкар ДАЦ “Вытокі” і сектара крэзнаўства

Люты, 2015